

Regler i Sverige för lekplatser och lekredskap

Alla barn har rätt till lek i en stimulerande, trygg och lämplig miljö, vilket FN:s konvention om barnets rättigheter understryker. Samhällets olika organ ska känna ansvar för olycksfallsförebyggande arbete samt möjliggöra aktivt deltagande i samhället för alla barn.

Plan- och bygglagen (PBL)

Regler för utemiljön finns i plan- och bygglagen (1987:10), 3 kap. 15 – 18 §§ PBL. Där anges krav på anordnande av friyta för lek- och utevistelse samt krav på att lekplatser och fasta anordningar på lekplatser ska *underhållas* så att risken för olycksfall begränsas. Dessutom anges att tomter och allmänna platser ska utformas så att de är tillgängliga för och kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

I Boverkets byggregler (BFS 1993:57 med ändringar till och med BFS 2008:6), finns regler om skydd mot olyckor vid fasta lekredskap på tomter. I föreskrift avsnitt 8:93 BBR tydliggörs:

”Fasta lekredskap ska anordnas så att risken för personskador begränsas. Underlaget till gungor, klätterställningar och dylika redskap ska vara stötdämpande och i övrigt så utformat att risken för personskador vid en olycka begränsas.”

Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder (BFS 2003:19 HIN) innehåller krav på att tillgängligheten på befintliga lekplatser ska förbättras så att de kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. I allmänt råd till 18 § HIN står:

”Brister som gör det svårt för barn med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att alls använda lekplatsen samt brister som gör det svårt för föräldrar med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att vistas på lekplatsen tillsammans med sina barn, bör åtgärdas.”

Kommunens byggnadsnämnd är tillsynsmyndighet för säkerhet och tillgänglighet på lekplatser i kommunen, med stöd av plan- och bygglagen.

Produktsäkerhetslagen (PSL)

Produktsäkerhetslagen (2004:451) kräver att varor och tjänster som tillhandahålls (till exempel säljs eller hyrs ut) av näringsidkare till konsumenterna ska vara säkra. PSL gäller även för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, exempel på detta är lekredskap på lekplatser. Det innebär att vad som i lagen sägs om näringsidkare tillämpas också beträffande den som i offentlig verksamhet tillhandahåller varor till konsumenterna. Varor som till exempel en kommun tillhandahåller på ett sätt som gör att enskilda konsumenterna kommer i kontakt med dem omfattas därmed av lagen.

Konsumentverket är tillsynsmyndighet över PSL och har till uppgift att utföra kontroller av att varor och tjänster som tillhandahålls konsumenterna uppfyller gällande säkerhetskrav.

Europastandarder

De gemensamma europastandarderna för lekredskap började gälla från den 1 januari 1999. Standarderna reviderades 2008. En förteckning över standarderna finns på nästa sida.

Standarderna innehåller minimikrav för säkerhet och används vid bedömning av om en produkt är säker enligt kraven i PBL och PSL. Väljer en näringsidkare att inte använda sig av standarderna måste denne på annat sätt kunna visa för tillsynsmyndigheter att produkten är säker. En standard är formellt frivillig att följa om det inte finns en hänvisning till standarden i en lag eller föreskrift eller då den ingår som underlag vid upphandling.

Fastighetsägarens ansvar

Fastighetsägare som till exempel kommunen, bostadsbolag eller bostadsrättsföreningar, ansvarar för att lekplatsens egenskaper upprätthålls (PBL). Ansvaret för att utrustningen ska vara säker gäller oavsett tillverkningsår (PSL).

Mer information om regler för säkerhet och tillgänglighet på lekplatser kan man få från kommunens byggnadsnämnd.

Europastandarder

SS-EN 1176-1 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 1: Allmänna säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-2 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 2: Gungor - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-3 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 3: Rutschbanor - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-4 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 4: Linbanor - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-5 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 5: Karuseller - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-6 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 6: Vippgungor - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder.

SS-EN 1176-7 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 7: Vägledning för installation, besiktning, underhåll och drift.

SS-EN 1176-10 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 10: Helt inneslutna lekredskap - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder. Ny del 2008.

SS-EN 1176-11 Lekredskap och stötdämpande underlag – Del 11: Tredimensionella nät - Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder. Ny del 2008.

SS-EN 1177 Stötdämpande underlag för lekplatsens ytbeläggning – Bestämning av kritisk fallhöjd.

Standardsamling eller delarna var för sig kan köpas från SIS Förlag AB, tel 08-555 523 10 eller e-post: sis.sales@sis.se

Boverket
Box 534, 371 23 Karlskrona
Tel 0455-35 30 00
www.boverket.se

Konsumentverket / KO
Box 48, 651 02 Karlstad
Tel 0771-42 33 00
www.konsumentverket.se

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting
118 82 Stockholm
Tel 08-452 70 00
www.skl.se